

Ei julkisuuteen ennen 24.3.2010 klo 10.00

TIEDOTE

SUHDANNE 2010/I:

MAAILMANTALOUS ELPYY ODOTETUSTI – SUOMEN BKT KASVAA TÄNÄ VUONNA 1½ PROSENTTIA

- *Maailmantalous on elpymässä odotetusti*
- *Kasvu on vauhdikkainta Aasiassa – se on myös Yhdysvalloissa selvästi nopeampaa kuin Euroopassa*
- *Suomen kokonaistuotanto lisääntyy kuluvana vuonna 1½ prosenttia ja 3½-4 prosenttia vuosina 2011–2012*
- *Työllisyys heikkenee vielä – työttömyysaste vakautuu tänä ja ensi vuonna runsaaseen 10 prosenttiin*
- *Ilman kiristyksiä julkinen talous pysyy hyvänkin talouskasvun oloissa pitkään alijäämäisenä*

Maailmantalous toipuu pahimmasta taantumastaan 1930-luvun jälkeen. Taantumien pohja ajoittui sekä Yhdysvalloissa että euroalueella vuoden 2009 toiseen neljännekseen. Japani elpyi jo aikaisemmin, mutta Iso-Britannia vasta vuoden lopulla ja esimerkiksi Ruotsin tilanne on yhä jossain määrin epäselvä.

Maailman kokonaistuotanto supistui viime vuonna 1½ prosenttia, mutta ennustejaksolla 2010–2011 sen odotetaan kasvavan 4 prosentin vuosivauhtia. Kiinan talous porhaltaa 10 prosentin kasvussa, ja sen imussa Aasia kiihdyttää kasvutahtinsa 7 prosenttiin viime vuoden 3 prosentista. Teollisuusmaiden kokonaistuotannon ennustetaan lisääntyvän ennustevuosina 2-2½ prosentin vauhtia. Viime vuoden notkahdus jäi hieman ennustettua pienemmäksi 3½ prosenttiin.

Maailmantalouden uutta nousua voi luonnehtia vasta orastavaksi. Se nojaa teollisuusmaissa tekijöihin, joiden vaikutus on tilapäinen. Kasvua ovat toistaiseksi vauhdittaneet lähinnä poikkeuksellisen mittavat raha- ja finanssipoliittiset elvytystoimet sekä varastojen tyhjentämisen hidastuminen. Kansainvälisen kaupan virkoaminen on odotetusti vetänyt viennin ja teollisuustuotannon nousuun, mutta eväät kotimaisen kysynnän piristymiselle ovat heikot.

Yksityisen kulutuksen kasvua jarruttaa se, että tuotannon jyrkän laskun jälkeen työpaikat vähenevät vielä jonkin aikaa, ja investointien nousua hillitsee liiallinen tuotantokapasiteetti.

Taantumien jälkeiset talouspolitiikan haasteet ovat elvytyksen lopettaminen ja julkisten sektorien velkaantumisen pysäyttäminen. Oikea hetki laittaa elvytyshanan kokonaan kiinni on vasta silloin, kun talous alkaa omin voimin luoda uusia työpaikkoja. Houkutus talouspolitiikan pikaiseen kiristämiseen saattaa kuitenkin olla suuri. Monen maan julkisen sektorin rahoitusaliijäämät ovat kasvaneet jo niin suuriksi, että ikäviä päätöksiä – verojen kiristyksiä ja julkisten menojen leikkauksia – ei ehkä haluta lykätä tuonnemmaksi. Kiristykset ja leikkaukset jarruttavat teollisuusmaiden talouskasvua pitkään.

YHDYSVALLOISSA KASVU ON AIEMMIN ARVIOITUA NOPEAMPAA

Yhdysvaltojen kokonaistuotanto supistui viime vuonna vajaat 2½ prosenttia. Tuotanto kääntyi kolmannella neljänneksellä nousuun vuoden kestäneen taantumien jälkeen. Viimeisellä neljänneksellä talouden kasvu kiihtyi jo lähes 6 prosenttiin (vuositason lukuna ilmaistuna) varsinkin yritysten varastojen tyhjentämisen vauhdittamana. Teollisuuden luottamusmittari ennakoii kesäkuusta alkaneen teollisuustuo-

tannon määrän nousun jatkuvan. Sen sijaan kotitalouksien luottamus on heikentyneen työllisyyden vuoksi jo pitkään sahanut edestakaisin poikkeuksellisen matalalla tasolla.

Arvioimme maan kokonaistuotannon kohoavan sekä tänä että ensi vuonna 3 prosenttia eli selvästi viime syksyn arviotamme enemmän. Yksityinen kulutus kääntyy kuluvana vuonna parin prosentin nousuun. Lähivuosina kulutuksen kasvutahti voimistuu hieman sitä mukaa, kun työllisyys paranee. Investoinnit lisääntyvät tänä vuonna hieman ja ensi vuonna jo selvemmin.

EUROALUEEN TOIPUMINEN VAUHDITTUU

Euroalueen kokonaistuotanto väheni viime vuonna 4 prosenttia eli hieman pelättyä vähemmän. Talous kääntyi selvään nousuun kolmannella neljänneksellä, mutta vuoden lopussa kasvutahti hidastui uudelleen. Kasvun odotetaan jatkuvan, mutta se voi aluksi olla enemmän nykivää kuin tasaista.

Tuoreimpien tietojen mukaan teollisuustuotannon kohoaminen on jatkunut euroalueella, ja tammikuussa tuotannon määrä oli ensimmäistä kertaa pitkään aikaan suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Myös teollisuuden saamat uudet tilaukset ovat lisääntyneet, ja tuottajahintojen lasku näyttää pysähtyneen. Vähittäiskaupan myynnin määrän aleneminen on pysähtymässä, mutta rakentaminen on heikoimmillaan yli 10 vuoteen. Luottamusmittareiden kohoaminen on jatkunut, ja muun muassa Euroopan komission luottamusindikaattori on jo lähellä pitkän aikavälin keskiarvoaan.

Arvioimme euroalueen BKT:n kasvavan tänä vuonna prosentin ja ensi vuonna 1½ prosenttia. Kuluvan vuoden kasvuarviota on nostettu hieman. Kasvu on vielä tänä vuonna viennin varassa, sillä heikko työllisyys ja tuotannon ylikapasiteetti pitävät kotimaisen kysynnän vaimeana. Vuonna 2011 viennin kasvu vauhdittuu lisää. Myös yksityinen kulutus ja investoinnit ovat silloin nousussa.

Euroalueen kuluttajahintojen nousu jää tänä vuonna vajaaseen puoleen prosenttiin ja vauhdittuu ensi vuonnakin vain prosentin tuntumaan. Euroopan keskuspankki pitää ohjauskorkonsa ennallaan koko tämän vuoden, eli selvästi pidempään kuin aikaisemmin oletimme. Arvioimme lyhyiden markkinakorkojen kohoavan prosenttiin kuluvan vuoden lopussa ja vajaaseen 2 prosenttiin vuotta myöhemmin. Euron hinnan oletetaan pysyvän ennustejaksolla keskimäärin runsaassa 1.40 dollarissa.

SUOMEN TALOUS SUKELSI RAJUSTI

Suomen kokonaistuotanto supistui Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vajaat 8 prosenttia vuonna 2009. Talouden aktiiviteettiä mittaava kokonaiskysyntä supistui noin 12 prosenttia edellisvuodesta, kun kaikki keskeiset kysynnän erät (julkista sektoria lukuun ottamatta) kutistuivat selvästi. Tehdyt työtunnit vähenivät tuotantoa hitaammin, vajaat 6 prosenttia, ja työllisten määrä 3 prosenttia. Työtömiä oli keskimäärin 221 000, mikä oli 49 000 henkilöä enemmän kuin vuonna 2008.

Viimeisimmän tiedon mukaan Suomen kokonaistuotanto kääntyi nousuun vuoden 2009 kolmannella neljänneksellä, mutta kasvu pysähtyi uudelleen viimeisellä neljänneksellä. Pidämme uskottavampana, että talous edelleen supistui kolmannella neljänneksellä, mutta oli sitä vastoin varsin hyvässä 0.6 prosentin nousussa viimeisellä neljänneksellä.

SUOMEN TALOUSKASVU VAUHDITTUU KUNNOLLA VASTA VUOSINA 2011–2012

Suomen talouden näkymät eivät ole oleellisesti muuttuneet siitä, millaisiksi arvioimme ne viime syksynä. Niinpä olemme pitäneet kokonaistuotannon kasvuarvion kuluvan vuoden osalta ennallaan 1½ prosentissa. Vuosina 2011–2012 talouden arvioidaan kasvavan 3½–4 prosentin vauhtia. Heikko lähtökohta huomioon ottaen kasvuvauhti ei ole erityisen hurja. Ennustettua merkittävästi heikompi kasvutahti ei riittäisi alkuunkaan korjaamaan talouden ongelmia, vaan ne pahenisivat edelleen.

Kuluvan vuoden talouskasvusta noin puolet tulee arviomme mukaan ulkomaankaupasta ja toinen puoli kotimaisesta kysynnästä sekä varastojen täydentämisestä. Seuraavina vuosina kotimaisen kysynnän merkitys kasvaa, kun investoinnit toipuvat ja yksityinen kulutus piristyy työllisyyden kohentuessa.

VIENTI TOIPUU MALTILLISESTI

Tavaraviennin määrä väheni viime vuonna runsaat 25 prosenttia, kun vienti supistui kaikilla toimialoilla. Jyrkin pudotus ajoittui aivan vuoden alkuun, ja sen jälkeen vientimäärät olivat tasaisen huonoja – ainoa poikkeus oli vuoden loppuun ajoittuneen laivatoimituksen aiheuttama tilapäinen nousupiikki. Eräiden keskeisten toimialojen vienti lähti kuitenkin jo viime vuoden aikana nousuun.

Kuluvana vuonna vientimääriään kasvattavat metallien jalostus (noin 20 prosenttia), sähkö- ja elektroniikkateollisuus sekä metallituottei-

den valmistus (kumpikin runsaat 10 prosenttia) ja metsäteollisuus (10 prosenttia). Sen sijaan koneiden ja laitteiden viennin arvioidaan jäävän viimevuotiselle tasolle. Koko tavaraviennin määrän arvioimme kasvavan 8 prosenttia. Realistisia mahdollisuuksia on paljon parempaankin, mikäli matkapuhelinten tuotannon jyrkästä vähennyksestä edes neljäsosa palautuu.

Odotamme viennin kasvun jatkuvan 7-8 prosentin tahtia myös vuosina 2011–2012. Koneiden ja laitteiden vienti lähtee vihdoin ensi vuonna nousuun ja myös useimmat muut toimialat kasvattavat vientimääriään. Taantumaa edeltäneitä vientimääriä ei ennustetuilla kasvutahdeilla kuitenkaan saavuteta edes vuonna 2012.

INVESTOINNIT NOUSUUN ENSI VUONNA, TYÖLLISYYS VASTA SEURAAVANA

Yksityisten investointien supistuminen pysähtyy kuluvana vuonna. Kaikilla toimialoilla on runsaasti vapaata kapasiteettia tuotannon ripeään kasvattamiseen sitä mukaa kun kysyntä virkoo, joten kone- ja laiteinvestoinnit vähenevät edelleen. Asuinrakentamisen alamäki on jo pysähtynyt ja rakennuslupien määrä kääntynyt nousuun. Jatkossa asuinrakentamista piristää vapaarahoitteen asuntotuotannon lisääntyminen. Liikerakentaminen vähenee vielä tänä vuonna. Vuonna 2011 yksityisten investointien arvioidaan kohoavan 8-9 prosenttia. Julkisten investointien kasvumahdollisuudet tyssäävät kuntien rahapulaan.

Työttömien määrän odotetaan tänä vuonna kasvavan runsaalla 50 000 henkilöllä ja työttömyysasteen kohoavan keskimäärin 10.3 prosenttiin. Työpaikkojen väheneminen vauhdittuu yksityisillä palvelualoilla, kuten tukku-kaupassa ja liike-elämää palvelevassa toiminnassa, ja hidastuu teollisuudessa ja rakentamisessa. Vuonna 2011 työttömien määrä vakautuu 270 000 henkilöön ja työttömyysaste 10.2 prosenttiin. Arvioimme työllisyyden alkavan parantua merkittävämmiin vasta vuonna 2012. Julkisella sektorilla rahoitusongelmat rajoittavat työllistämismahdollisuuksia.

HEIKKO TYÖLLISYYS JARRUTTAA YKSITYISTÄ KULUTUSTA

Yksityisen kulutuksen arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna prosentin ja 2 prosenttia vuonna 2011. Työllisyyden heikkeneminen pitää tänä vuonna kotitalouksien palkkasumman kasvun

heikkona ja rajoittaa kulutusmahdollisuuksia. Tulonsiirtojen kasvu tukee yksityistä kulutusta, mutta muuta apua ei sitten olekaan näköpiirissä. Kunnat nostavat veroäyreytensä, hallitus aikoo korottaa jo kesällä yleistä arvonlisäverokantaa, sosiaaliturvamaksut nousevat ja energiaverotus kiristyy. Vuoden 2011 aikana työllisyyden vähittäinen koheneminen alkaa tukea kulutuksen kasvua.

KULUTTAJAHINTOJEN NOUSU KIIHTYY ALUKSI VAIN HIEMAN

Kuluttajahintojen nousu pysyy hitaana talouden vaimean aktiviteetin vuoksi, mutta vauhdittuu kuitenkin tänä vuonna 1.0 prosenttiin viime vuoden pyöreästä nollasta. Inflaatiota vauhdittavat erityisesti energian hinnan kohoaminen sekä kesällä tapahtuva yleisen arvonlisäverokannan nosto, kun taas korkojen aleneminen hidastaa inflaatiota vähemmän kuin viime vuonna. Vuonna 2011 inflaation odotetaan vauhdittuvan runsaaseen 2 prosenttiin. Silloin hintojen nousua vauhdittavat tuontihintojen kohoaminen ja korkojen nousu.

JULKINEN VELKA LISÄÄNTYY RIPEÄSTI

Suomen julkinen talous kärsi maailmantalouden taantumasta selvästi muuta Eurooppaa enemmän. EU-maiden pullein rahoituslijjäämä (runsaat 4 prosenttia kokonaistuotannon arvoon suhteutettuna) supistui viime vuonna peräti 6.5 prosenttiyksiköllä eli kaksi kertaa niin paljon kuin EU-maissa keskimäärin. Kuluvana vuonna alijäämän arvioidaan kasvavan 3.7 prosenttiin ja asettuvan vakaus- ja kasvusopimuksen määrittämälle ylärajalle noin 3 prosenttiin vuonna 2011.

Julkinen talous on reilusti alijäämäinen myös vuoden 2011 jälkeen siinäkin tapauksessa, että talouskasvu on verraten hyvää ja työllisyys paranee. Valtion rahoituslijjäämän arvioidaan pysyvän sitkeästi 5 prosentissa (kokonaistuotantoon suhteutettuna). Suuren alijäämän vuoksi valtion velkaantumisen ripeä kasvu jatkuu, ja velan suhde bruttokansantuotteen kohoaa vuonna 2012 runsaaseen 50 prosenttiin.

Lisätietoja:

Ennustepäällikkö Pasi Sorjonen,
puh. (09) 6099 0256,
pasi.sorjonen@etla.fi

Suomen huoltotase

Huoltotase-erä	Arvo mrd. e 2009*	2009*	Määrän muutos			Keskimäärin	
			Edellisestä vuodesta 2010 ^E	2011 ^E	2012 ^E	2005→2009	2010→2014 ^E
Bruttokansantuote markkinahintaan	171.0	-7.8	1½	4	3½	1	3
Tuonti	57.2	-22.3	6	7	6½	1.1	6
– tavarat	40.9	-23.0	6	8	7½	0.1	7
– palvelut	16.2	-20.1	6½	4	3	4.4	4
Kokonaistarjonta	228.1	-12.1	2½	5	4½	1	4
Vienti	61.9	-24.3	6½	7½	6½	0.9	6½
– tavarat	44.8	-25.7	8	8	7	-0.3	7½
– palvelut	17.1	-19.8	6	4½	3½	5.2	4
Investoinnit	33.8	-13.4	0	7½	5½	0.2	4
– yksityiset	29.1	-15.7	-½	8½	5½	0.4	4½
– julkiset	4.7	4.0	0	0	2	-1.5	1½
Kulutus	137.4	-1.4	1	2	2½	1.9	2
– yksityinen	94.5	-2.1	1	2	3½	2	2½
– julkinen	42.9	0.7	½	1	1	1.4	1
Varastojen muutos¹⁾	-4.9	-0.5	0	0	0
Kokonaiskysyntä	228.1	-12.1	2½	5	4½	1	4
Kotimainen kysyntä	166.3	-4.9	1	3½	3½	1.1	3
Julkinen kysyntä	47.6	1.0	½	1	1½	1.1	1

¹⁾ Sisältää tilastovirheen.
Lähde: Tilastokeskus.

Eräitä keskeisiä ennusteita

	2008*	2009*	2010 ^E	2011 ^E	2012 ^E
Kuluttajahintaindeksin muutos, %	4.1	0.0	1.0	2.3	1.8
Ansiotason muutos, %	5.4	4.5	2.3	2.5	3.8
Työttömyysaste, %	6.3	8.3	10.3	10.2	9.5
Vaihtotaseen ylijäämä, % suhteessa BKT:hen	3.5	1.5	1.1	1.1	0.9
Teollisuustuotannon muutos, %	1.7	-20.0	4.8	7.4	5.9
Euribor 3 kk, %	4.6	1.2	0.8	1.6	2.8
EU27-maiden BKT:n muutos, %	0.9	-4.5	1	2	2
– EMU-maat	0.4	-4.0	1	1½	1½
EU27-maiden kuluttajahintojen muutos, %	3.7	0.3	1.7	1.7	1.8
– EMU-maat ¹⁾	3.3	0.3	1.8	1.5	1.8
Suomen EMU-ylijäämä, % BKT:sta	4.2	-2.2	-3.7	-3.1	-2.1
Suomen EMU-velka, % BKT:sta	34.2	44.0	49.8	52.5	56.4

¹⁾ Yhdenmukaistettu indeksi.
Lähde: Tilastokeskus.

Tavara- ja palveluvienti

	Arvo ¹⁾		Määrä ²⁾				Keskimäärin	
	Mrd. e 2009*	%-osuus 2009*	Muutos ed. vuodesta, % 2009*	2010 ^E	2011 ^E	2012 ^E	2005→09	2010→14 ^E
Maa- ja metsätalous sekä kaivannaistoiminta	0.5	1.2	-12.2	-8	2	4	0.7	1
Puutavateollisuus	1.7	3.7	-22.9	10	14	14	-9.5	10
Paperiteollisuus	7.0	15.6	-20.1	10	8	6	-5.6	5
Graafinen teollisuus	0.0	0.0	-15.0	0	-1	-1	-54.7	10
Metallien jalostus	4.0	8.9	-19.3	21	9	9	-5.2	10
Metallituotteet	1.0	2.2	-23.8	13	9	6	-0.4	7
Koneet ja laitteet	6.6	14.7	-29.1	0	14	12	1.6	8
Kulkuneuvot	3.1	6.8	-42.8	6	-6	13	0.3	9
Elektroniikka- ja sähköteollisuus	9.2	20.6	-46.8	12	13	8	-2.2	9
Elintarviketeollisuus	1.1	2.5	-10.8	3	4	4	3.1	3
Tekstiili-, vaatetus-, nahka- ja kenkäteollisuus	0.6	1.3	-12.9	-2	3	2	-2.4	1
Kemianteollisuus	7.8	17.3	-7.5	5	5	3	2.0	4
Muu teollisuus	2.4	5.3
Tavaravienti yht.³⁾	44.8	100.0	-25.7	8	8	7	-0.3	7
Tavaravienti ilman elektroniikkateoll.¹⁾	35.6	79.4	-21.9	7	7	7	-2.1	7
Tavara- ja palveluvienti³⁾	61.9	..	-24.3	7	8	6	0.9	7

¹⁾ Toimialojen viennin arvo tullitilaston mukaan.

²⁾ Määrän muutokset, ETLAn laskelma.

³⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.